03 listopada 2020

# Organizacja opieki nad osobami niesamodzielnymi – specjalistyczne usługi opiekuńcze/opieka pielęgniarska domowa

Opieka nad osobami niesamodzielnymi, to głównie wsparcie w codziennym życiu i pomoc umożliwiająca im, jak najdłuższe prawidłowe funkcjonowanie w środowisku lokalnym. Często zmiana miejsca zamieszkania wiąże się z dużym stresem i niechęcią. W skrajnych przypadkach nawet z utratą chęci do życia. Dlatego zdecydowanie najlepszą jest dobrze zorganizowana opieka nad osobą niesamodzielną w domu, która daje poczucie bezpieczeństwa, komfort, dobre samopoczucie, a co za tym idzie szybszy powrót do zdrowia lub opóźnienie progresu choroby.

Analizując wsparcie oraz organizację opieki nad osobami niesamodzielnymi w Polsce, możemy wyróżnić opiekę w warunkach domowych oraz w różnego rodzaju instytucjach. System pomocy społecznej zapewnia patronat instytucji: Domy Pomocy Społecznej, Miejskie Dzienne Domy Pomocy Społecznej, Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych oraz opieki domowej i specjalistycznych usług opiekuńczych (obejmujących pielęgnację wspierającą proces leczenia, rehabilitację i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu zgodnie z zaleceniami lekarskimi lub zaleceniami specjalisty z zakresu rehabilitacji ruchowej lub fizjoterapii, świadczonych przez specjalistów, np. pielęgniarki, rehabilitantów, fizjoterapeutów) w domu osoby niesamodzielnej. Natomiast Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) zapewnia wsparcie instytucjonalne w Zakładach Opiekuńczo-Leczniczych (ZOL), Zakładach Pielęgnacyjno-Opiekuńczych (ZPO), w hospicjach i w poradniach, w szpitalach oraz opiekę pielęgniarki Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ), pielęgniarską długoterminową opiekę lub opiekę nad pacjentem wentylowanym mechanicznie.

### Opieka pielęgniarki POZ w domu

Gdy osoba chora przebywa w szpitalu i zachodzi prawdopodobieństwo, iż będzie wymagała opieki, warto jak najszybciej udać się do pielęgniarki POZ. Po rozpoznaniu problemu pielęgniarka wskaże możliwości korzystania ze świadczeń medycznych w ramach NFZ. Jeśli chory będzie wymagał usług opiekuńczych wskaże kontakt do pracownika socjalnego, który z kolei zaproponuje możliwości w tym obszarze. Pomoc pielęgniarki POZ w domu, jest świadczeniem bezpłatnym, finansowanym przez NFZ, a częstotliwość i czas wizyt ustalane są indywidualnie dla chorego po wizycie wstępnej. Warunkiem niezbędnym do korzystania z tego rodzaju pomocy jest złożenie deklaracji o wyborze pielęgniarki POZ (np. w wybranej przez siebie przychodni) i poinformowanie o konieczności wizyt (telefonicznie lub za pomocą wizyty opiekuna osoby starszej w gabinecie pielęgniarki). Ta forma

opieki przysługuje osobom chorym, które ze względu na istniejące problemy zdrowotne (stany poszpitalne lub schorzenia przewlekłe) wymagają udzielania systematycznych świadczeń pielęgniarskich, nie są objęte świadczeniami opieki długoterminowej realizowanej stacjonarnie. Pielęgniarka świadczy opiekę od poniedziałku do piątku w godzinach pomiędzy 8.00-18.00, tzn. odbywa wizyty domowe u podopiecznych (z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy, zgodnie z harmonogramem pracy świadczeniodawcy). W przypadkach uzasadnionych stanem zdrowia chorego, świadczenie pielęgniarki POZ jest udzielane w dniu zgłoszenia, w pozostałych przypadkach świadczenia są udzielane w terminie uzgodnionym ze świadczeniobiorcą, na podstawie zlecenia lekarskiego lub skierowania.

**Opieka pielęgniarska długoterminowa domowa**

O opiekę pielęgniarską długoterminową w domu w ramach NFZ mogą ubiegać się pacjenci niezdolni do samoopieki i samopielęgnacji, nie wymagający leczenia szpitalnego, przewlekle chorzy czy unieruchomieni z powodu choroby bądź urazu, w zależności m.in. od stanu zdrowia, towarzyszących chorób czy rodzaju niepełnosprawności. Kryterium jest również międzynarodowa skala Barthel (od 0 do 40 punktów) – do oceny sprawności chorego, pozwalająca na ocenę zapotrzebowania na pomoc: pacjent całkowicie niesamodzielny (0-20 punktów), pacjent potrzebujący pomocy innych (20-80 punktów), pacjent mogący funkcjonować samodzielnie przy niewielkiej pomocy (80-100 punktów). Do tego typu opieki nie kwalifikują się osoby w ostrej fazie choroby psychicznej, uzależnione, w zaawansowanej fazie choroby nowotworowej.

Opieka pielęgniarska długoterminowa udzielana jest na podstawie skierowania od lekarza podstawowej opieki zdrowotnej lub ze szpitala oraz na podstawie kwalifikacji pielęgniarki. Czas poświęcony na pomoc może być różny i zależy od stanu zdrowia podopiecznego. Opieka taka obejmuje wizyty pielęgniarek w domu cztery razy w tygodniu, od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00-20.00, bez weekendów, zwykle ogranicza się do stosowania określonych procedur medycznych, np. zmiany opatrunku na ranie odleżynowej, leczenia ran przewlekłych, intensywnej pielęgnacji. W medycznie uzasadnionych przypadkach tego typu usługi mogą być dostępne w soboty oraz dni ustawowo wolne od pracy. Okres objęcia opieką jest uzależniony od stanu zdrowia danej osoby, jej oceny w skali Barthel – przekroczenie limitu 40 punktów podczas oceny kontrolnej powoduje brak kwalifikacji do dalszej opieki.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 24.09.2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. Dz.U. z 2016 r., poz. 86 ze zm.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 22.11.2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej. Dz.U. z 2015 r., poz. 1658.

**Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie**
ul. Wielicka 267, 30-663 Kraków
samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
tel 12 44-67-500 fax 12 44-67-501
www.mco.krakow.pl mco@mco.krakow.pl

Fundusze Europejskie dla Małopolski | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | MAŁOPOLSKA

*Projekt pn. „Centrum wsparcia opiekunów nieformalnych i opieki nad osobami niesamodzielnymi w Miejskim Centrum Opieki w Krakowie" dofinansowany przez Unię Europejską z Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027, w ramach Priorytetu 6. Fundusze Europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Działania 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT*

Źródło zdjęcia:https://www.canva.com/photos

**Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie**
ul. Wielicka 267, 30-663 Kraków
samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
tel 12 44-67-500 fax 12 44-67-501
www.mco.krakow.pl mco@mco.krakow.pl

***Projekt pn. „Centrum wsparcia opiekunów nieformalnych i opieki nad osobami niesamodzielnymi w Miejskim Centrum Opieki w Krakowie" dofinansowany przez Unię Europejską z Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027, w ramach Priorytetu 6. Fundusze Europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Działania 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT***